

Könyvtárhasználati bemutató óra

(Folytatás)

A gimnázium kezdeményezése sikerrel járt. Most, a harmadik nemzetközi verseny után úgy döntöttek, hogy ezentúl évente meghirdetik a 9–12. évfolyamos határon túli tanulók részére a *Kölcsey Ferenc Nemzetközi Könyvtárhasználati Versenyt*. Mint *Zsoldosné* írta, a Bod- és a Kölcsey-verseny kézfogása megtörtént akkor, amikor a Bod-versenyeget szervező *Benkő Ilona* a Kölcsey-verseny nemzetközi zsűrijében vett részt.

A verseny helye

Kizárólag könyvtár legyen, hiszen nem könyvtárismeret csak a téma, hanem könyvtárhasználat is. Lehetőség szerint iskolai könyvtár legyen – a fogadó intézmény számára a sok munka mellett kiemelt fejlesztést és megtiszteltetést jelent.

A verseny civil kezdeményezésű, a Bod Péter Társaság indította. Maradjon továbbra is civil szakmai program. Ennek jelei például:

- A versenyző önként jelentkezzen iskolájában.
- A központi téma mellett az egyes fordulókön a helyi adottságokkal kapcsolatos kérdések szerepeljenek.
- A helyi és a megyei fordulók kérdéseit az illető szervezők szabadon állítsák össze. Ennek előnyeit láttuk sok helyen!
- Versenyünk nem „Ki mit tud” játék, inkább a tanulmányi versenyekhez hasonlít, bár nem az. A verseny szabad fejlődését nem ajánlott sok központi szabályozóval akadályozni. Mint *Zsoldos Jánosné* írja említett könyvében: „Olyan jó, hogy van egy ilyen verseny a többi, tétre menő, lexikális ismeretekre építő tanulmányi verseny között! (85. o.) 1993-ban emlékezetes perc volt, amikor *Csapó Edit* (Országos Széchényi Könyvtár) a könyvismertetés győztesének „Csapó-díjat”, csokit adott.

A versenyen nyelv kapcsolatosan többször felmerült, hogy egyéni vagy csoportos legyen-e. Az egyéni mellett döntöttünk az országos versenyt illetően, a következő gondolatok megbeszélése után.

A diáknak az iskolában sok esetben egyénileg kell helytállnia (felelés), majd az életben is (pályázat állásra, szülés...)

Legyen sok csoportverseny, például a városi könyvtárakban is az iskolán kívül, az egyéni mellett. (Ebben az évben is rendeztek több helyen csapatversenyt. Ott az egyéni versenyzőnek kevesebb a felelőssége, könnyedebb a vetelkedő.) Komoly érv volt az egyéni versenyzés mellett: nem tudjuk biztosítani csoportoknak a szállást, utaztatást, étkeztetést, a versenyzők nagy számának megfelelő dokumentumokat. Változatlanul jónak tartjuk, ha valamennyi megye megjelenik, de kategóriánként egyéni versenyzőkkel.

Milyen legyen a végső értékelés?

Az első hónapokban *Melykóné Tózsér Judittal* tanácskoztam arról, „első” helyezettek legyenek-e vagy „legjobbak”. Azután lehetnek jók, majd egy-egy ágban külön díjazottak. Azt tapasztaltam zenei bemutatók után, hogy a legjobbak örültek a legmagasabb díjnak akkor is, ha többen kapták. Természetes, hogy a távolugrásban a centi, a súlyemelésben a kiló, a kosárlabdában a gólok száma abszolút döntést tesz lehetővé. De egy ballada eléneklése, egy hímzés bemutatása, egy vers előadása másként értékelhető igazán, így a könyvtárhasználati verseny is a maga összetettségében. Végül a pontszámokkal elérhető helyezések mellett egyre több- és többféle különdíj jelent meg.

Nem is remélt hozadéka a versenynek néhány, az iskolában addig inkább gyengén teljesítő tanuló kiugró eredménye, ami aztán a tanórai munkára is igen pozitív hatással volt.

A könyvajánlás fontossága

A sokat olvasó és adásra kész ember tud igazán ajánlani. Feltettem a kérdést: a könyvismertetés vagy a könyvajánlás fontosabb-e?

Szükség van a könyvismertetés gyakoroltatására, mert feleléskor, előadás során stb. beszámolunk információinkról, egy-egy műről. Az ajánláshoz véleményünk megformálása is hozzátartozik, a másik ember vagy csoport igény-szintjének ismerete is, a saját tudásunk továbbadásának kényszere is. Gyakoroltatni kell a beszédet, fejleszteni a kérdéskultúrát, a véleményalkotást könyvtári környezetben is. Tudjon a fiatal dönteni, mit javasol nagymamájának, az udvarlójának vagy kisöccsének, tanárának.

További kérdések

Vannak kérdések, melyekre nincs most lehetőség teljes választ kidolgozni. Az egyik ez: Fejlődött-e versenyünk 15 év alatt? Milyen területen?

- A felkészítés fejlődése eredményessége, hiányossága;
- a felkészítők tudásának szintje;
- a zsűri munkájának változása (tartalmi elemzés);
- a versenyzők könyvtári, általános műveltségi, kommunikációs és olvasási szintjének módosulása;
- a szervezőmunkák milyensége a helyi fordulótól a nemzetköziig;
- mennyiségi változások;
- általában a pedagógiai, könyvtárhasználati kérdések megítélése a tantestületben, az iskolán kívüli könyvtárakban a Bod Péter verseny alapján.

Megfontolandó kérdés: hogyan tovább? A Bod Péter versenyt a Bod Péter Társaság (BPT) kezdeményezte. Évekig dolgoztak a társaság tagjai, egy-egy feladatot csöndben, önzetlenül vállalva. Hol versenyző diákok vagy versenyeztető tanárok felkészítésével, hol szervezéssel, ajándékkönyvek biztosításával, a versenyzők és kísérőik fogadásával foglalkoztak. Nagy segítség volt az OKSZI és néhány más intézmény támogatása, de évről évre nőtt a könyvtárostanárok szerepe.

A Könyvtárostanárok Egyesülete (KTE) megerősödött. Az utóbbi három évben a teljes szervezést elvégezte a székesfehérvári, majd a budapesti pedagógiai intézet segítségével. Az idei évben az Országos Pedagógiai Könyvtár és Mú-

zeum (OPKM) munkatársa, *Borostyáni Gézáné* állt *Hock Zsuzsa*, a KTE szakmai alelnöke és munkatársai, a versenybizottság mögött.

Befejezésül

A Bod Péter Társaság vezetősége a májusi ülésen úgy határozott, hogy felkéri a KTE vezetőségét, hogy a továbbiakban vállalja a verseny gondozását, a felelősséget. A verseny szervezőmunkáit az OPKM vállalja, ezt szóban megerősítette *Varga Katalin* igazgató is.

Befejezésül: elismerésem fejezem ki a magam és a BPT nevében a verseny eddigi felelőseinek, fejlesztőinek, szervezőinek.

Az utóbbi másfél évtizedes munka (1992–2007) olyan jelentős a könyvtárpedagógia fejlődése terén, mint a könyvtárostanárok iskolai könyvtárakat alapozó munkája volt 1958 és 1986 között, az Iskolai Könyvtárosok Szekciójának megalapításáig.

Búcsúzom a könyvtárhasználati versenyektől. Kérem, hogy *Bondor Erika* elnök, a KTE és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagsága kísérelje figyelemmel továbbra is a Győri Gáspár, a Bod Péter és a Kölcsey Ferenc nevével jelzett iskolai könyvtári versenyeket. Becsülje meg és segítse jó szóval, javaslatokkal a kiemelkedő munkát végzőket, az idejű verseny felelőseit: *Borostyáni Gézánét*, *Hock Zsuzsannát* és *Zsoldos Jánosné*nt.

Javasolom, jelenjen meg könyvárusi forgalomban *Zsoldos Jánosné* sokszor emlegetett könyve, kiegészítve az utóbbi évekre vonatkozó anyaggal, *Zsoldosné tanulmányával*.

Érdemes tenni dolgunkat? Reményik Sándor 1925-ben írt soraival válaszolok.

Érdemes?

Irodalom? Világirodalom?

Himalája. – Ez a vers ha megél,

Egy porszem lesz, – vagy az sem lesz talán,

-

Mit táncoltat a szél.

S ha netalántán a hegyekre fújja:

Ugyan micsoda súly egy porszem súlya?

Mindegy. Megírtam.

És azzal fekszem le ma éjszakára:

Megnőtt egy porszemmél a Himalája.

Ugrin Gáborné

elnök

Bod Péter Társaság